

dar a la banda ---» (lèxic, com es veu, formiguejant de catalanismes). —⁶ Només de Joan Alcover se cita un ex. de *curull*: evidentment manllevat al modern ús comú literari (amb el paper recent d'adjectiu), que li convé pel metre. —⁷ En aquests dos, situats a l'extrem NE. de la comarca, a la ratlla de Tortosa, no sé tan cert si el significat és el mateix, car me'ls assenyalaren de lluny en el fons de grosses valls o barrancades (*l'Esquetge, lo Polsiguer*), i en aquest es veia un fonadal de forma més o menys arrodonida: no asseguro doncs que allí no significui això altre; suposo que no i que hi hauria en aquelles valls un pujolet de forma arrodonida, com el del Mèll. —⁸ No goso a assegurar que es pugui invocar com a testimoni de vida a la costa empordanesa «algú camina --- per la corolla dels rocs» de la ploma de JoViFoix, 1950, en una «balada del Cap de Creus» (però potser verament no ho ha recollit per allà aquest poeta amic, tan afectat d'originalitat verbal). —⁹ Wartburg interpreta malament com si fos *-ōlo = -onlo*, però Sauvages escriu *ō* que ell usa per a la *o* oberta (no tornada *ou = u*). També és fals que allí *nl* vingui de *-LL-* doble llatina: ve d'una geminada romànica (< *ll* o cosa semblant). —¹⁰ Al capdamunt de la vall, en cara bigordana, d'Azun, Lotte Paret, *Die Mundart von Arrens*, 15. El sentit no em fa escrupol, car aquests rems d'herba són una mica comparables amb la garlanda de fulles i flors, sobretot els que, com passa sovint, tenen contorn semicircular o ovalat (cf. el cast. AMELGA, DCEC, del cèlt. AMBÉL-İKA). En canvi cal mirar amb escepticisme, com a massa problemàtic fonèticament i semàntica, l'origen del norm. *greuille* 'enfilat de peixos', que Wartburg (*FEW* II, 1208a, § 2), i amb més dubtes AThomas, posarien aquí. —¹¹ Bertoni, *Il Dialetto di Modena*, § 81; Salvioni, *KJRP* IX, i, 116. —¹² AGI II, 337; x, 175; xvii, 372. El REW, s. v. *COROLLA*, hi afegeix cal. *curudda* però Rohlfs (*ARom.* VII, 467) no hi creu, perquè una altra forma *kuddura* és més freqüent i a aquesta li veu una etimologia grega; hi ha també sic. *kuddura* «ciambella». —¹³ Parodi, *Rom.* xvii, 1888, 59; Montoliu, *BDC* III, 50; REW, 2343; Moll, *AORBB* II, 1929, 10. —¹⁴ Sigui formació romànica en *-IUS* o en *-EUS*, sigui diminutiu grec en *-lov*, que del grec hauria revertit al llatí. —¹⁵ De tota manera observem que si aquesta via podia semblar molt atractiu per al català, quan solament pensàvem, i hi comptàvem, amb el masculí *curull, coroll*, ara que sabem que sabem que entre nosaltres es parteix del femení *corolla*, això ja ens interessa menys. D'altra banda reparem que si partíssim de *COROLLUM caldria *-yl* en català, i el fet és que tant els mall. *curoll* i *curolla* com *curull* en els parlars NE. del Princ. semblen demostrar que l'ètimon és *-LL-* (+A o +U) i no pas *-LLI-*. —¹⁶ Contaminació d'un mot concret, o més aviat simplement perquè els mots en *ÖLL* eren ben pocs, i els en *ÖLL* eren més, i molt més importants: *collis, mollis, tollo, colligo*,

foliis, polleo, etc.

Curullada, V. *crúilla* (CREU) *curullar, curullat*, V. *curull* *Curumbela*, V. *cucavela* *Curumull, curumullar*, V. *caramull* *Curva, curvar, curvat, curvatura, curvi-, curvilini*, V. *corb* *Cus* 'gosset', V. *gos* *Cus* 'gresol', V. DCEC (ALCUZA)

CUSC, ant. 'peresós o massa tímid en el donar o en l'obrar', probablement del germ. *kûski* 'abstinent, moderat', cf. a-al. ant. *chûski* 'sobri, moderat', b-al. ant. *kusko* 'amb decència, castament', al. *keusch* 'cast', significat que també es troba en part en cat. ant. i oc. ant. □ 1.ª doc.: *cusca* f., com a sobrenom de dona, 1005; *cusc*, Llull.

Un «Reimundo et uxori mea *Cusca*» apareixen en un doc. de Terrassa de l'any 1005 (*BABL* VII, 397; Aebischer, *Onom. Cat.*, 41, comenta també aquest nom de dona, no sé si traient-lo del mateix doc.). Posat com a sobrenom d'una dama, és versemblant que significués 'casta'.

És ben possible que aquest sigui encara el sentit que hem d'admetre en Ausiàs: «Amichs, e què voleu? / Endret d'amor hi ha res que yo fer pusca? / Tracte semblant jamés me trobe *cusca*: / presta seré a quant demanareu» (XLIII). Per què no podia significar 'casta' o almenys 'encongida en amor' que és quasi el mateix («presta a quant demanareu»); concedit que també podia significar, com si diguéssim 'ni curta ni peresosa', que al capdavant no quedaria gaire lluny d'allò tractant-se de requestes amoroses.

En Llull, és clar el sentit 'poc diligent, tímid en l'obrar': «a home molt li deu ésser car son infant; e per assò hom no deu ésser *cusc* de son fill, per so que veja e perceba a quals nudriments s'acustuma ne s'enclina» (*DoctrPu.*, Gili, p. 251). En el *Conte d'Amor* p. p. AmPagès, de fi del S. XIV, és «chiche» o sigui 'mesquí' (*Rom.* XLII, 182). Que en valencià hagi pogut significar 'peresós' no ho nego, ni que en doni prova Sanelo en registrar *cusca* «cosa empachada, perezosa» (I, 56v.), però com que molts dels articles de Sanelo s'ha provat que vénen d'una interpretació d'Ausiàs (a través del vocabulari de Resa, sovint), el fet de posar *cusca* en femení i afegir-hi l'acc. «cosa empachada» em sembla prova clara que això és una interpretació donada al passatge discutit d'Ausiàs, i llavors d'això en sabem tant o més que ell.

El cas és que el mot no fou exclusivament cat., car en oc. ant. es troba en un dels trobadors més antics i de llenguatge més personal i autèntic, Marcabré (XI, 10) amb un sentit laudatori, semblant als de Llull i Ausiàs: 'tímid, escaient, honorable' («schüchtern, geziemend, ehrbar», Lewent, *ZRP* xxxvii, 1913, 450). I no fou estrany al francès antic, almenys en el seu període més arcaic, puix que trobem *cuschement* adverbial en la *Passion du Christ* (c. l'a. 1000 o un poc abans) i amb un sentit no llunyà del d'honestament, amb puresa'.

Ja M-Lübke en el REW (4975) va donar l'etimologia germànica. Spitzer (que com és sabut tenia tendèn-